

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури

" 03 " _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконував обов'язків проректора з науково-педагогічної роботи

" _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

" 03 " 10 _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «**Біоекономічні основи просторового розвитку**»

ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійна програма «Екологія та біоекономіка»

Кафедра екології та охорони здоров'я

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	I	II	30	15	5	4	96	150	II
Заочна	I	II	8	4	-	-	138	150	II

ТЕРНОПІЛЬ – ЗУНУ
2023

Робочу програму склав д-р. екон. наук, старший наук. співробітник, професор кафедри екології та охорони здоров'я **Борис СИДОРУК**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології та охорони здоров'я, протокол № 3 від 03. 10. 2023 р.

**В. о. завідувача кафедри,
к. е. н., ст. викладач**

Леонід БИЦЮРА

Розглянуто і схвалено групою забезпечення спеціальності «Екологія», протокол № 3 від 03. 10. 2023 р.

**Голова групи забезпечення,
к. е. н., ст. викладач**

Леонід БИЦЮРА

**Гарант освітньо-професійної програми,
к. е. н., доцент**

Василь ФАЙФУРА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Біоекономічні основи просторового розвитку»

1. Опис дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку»

Дисципліна «Біоекономічні основи просторового розвитку»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 10 «Природничі науки»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 101 «Екологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – I</i> Семестр: <i>Денна – II</i> <i>Заочна – II</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 96 год</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг – 4 год. Індивідуальна робота – 5 год.
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Головна мета курсу «Біоекономічні основи просторового розвитку» – закріпити теоретичний матеріал, а також формувати практичні навички та вміння аналізувати біоекономічні основи просторового розвитку, проводити необхідні розрахунки, робити висновки та обґрунтовувати шляхи удосконалення біоекономічних основ просторової організації суспільства.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни є:

- засвоєння студентами знань з основ просторового розвитку, територіальної організації соціально-економічного розвитку;
- набуття детального та системного розуміння нових концептуальних підходів і методів для аналізу процесів біоекономіки, стану виробництва і реалізації продуктів сільськогосподарського й інших сфер споживання відповідно до потреб людського суспільства та біоенергетичного потенціалу навколишнього середовища;
- оволодіння аналітичними та методологічними навичками формування біоенергетичних стратегій сталого розвитку з подальшим застосуванням в системі державного управління та місцевого самоврядування, на підприємствах, в приватному секторі (консалтингових, аграрних та біотехнологічних компаніях, у великих промислових групах тощо).

3. Програма навчальної дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку»

Змістовий модуль 1. Основи теорії та методології розвитку економічного простору на основі біотехнологій

Тема 1. Теоретико-практичні засади розвитку біоекономіки як новітньої галузі світової економіки

Біоекономіка та новітні тенденції її розвитку. Характеристика чинників, що зумовили розвиток біоекономіки (скорочення запасів природних ресурсів та глобалізаційні кліматичні зміни). Методи просторових досліджень. Науки про економічний простір: становлення і розвиток. Роль біоекономіки у вирішенні проблеми зростання чисельності населення світу та забезпечення продовольчої безпеки. Чинники та обмеження просторового розвитку.

Тема 2. Основні поняття та категорії просторового розвитку.

Поняття про територію, регіон, район. Економічний простір як система. Основні підходи до вивчення економічного простору: територіальний, ресурсний, інформаційний. Просторові характеристики економіки. Просторова організація суспільства та її аспекти. Диференціація економічного простору за масштабом. Внутрішня структура економічного простору. Роль і значення інститутів та інституціонального середовища у формуванні економічного простору.

Тема 3. Просторова організація економічного життя. Фактори, принципи та закономірності формування економічного простору.

Поняття про просторову організацію економіки та суспільства. Компонентна, просторова і функціонально-управлінська структура просторової організації суспільства. Просторова локалізація елементів територіальної структури ПС. Форми територіальної організації суспільного виробництва. Закономірності формування економічного простору. Принципи формування економічного простору. Фактори формування економічного простору.

Тема 4. Теорії та концепції просторової організації господарства.

Класифікація теорій просторової економіки. Еволюція теорій просторової економіки. Уявлення про просторовий розвиток античні часи. Теорії переваг Сміта-Рікардо; закони просторового зростання Ф. фон Ратцеля. Класичні теорії і концепції просторової економіки (моделі просторового розвитку Й. Тюнена, В. Лаунхардта, А. Вебера). Функції та розміщення системи населених пунктів (центральных місць) в ринковому просторі В. Кристаллера, Т. Поландера, А. Льоша. Регіональна наука У. Айзарда. Теорії полюсів зростання Франсуа Перу, Ж-Р. Будвіля, концентрації економічного простору навколо великих міст Е. Гувера. Теорія промислових кластерів М. Портера. Концепція мережевої економіки М. Енрігта. Просторова модель міста В. Алонсо. Сучасна теорія просторової економіки в роботах зарубіжних економістів. Модель «Центр-Периферія». Основи нової економічної географії Пола Кругмана. Розвиток теорії просторової економіки вітчизняними вченими.

Тема 5. Теоретико-методологічні та прикладні підходи до оцінювання економічного простору.

Концептуальні засади оцінювання економічного простору. Методологічні аспекти оцінки параметрів якості економічного простору. Оптимізаційні моделі просторової економіки. Методи просторової діагностики (оцінка та аналіз територіальної концентрації виробництва, локалізації галузей, спеціалізації). Виробничо-збутове зонування.

Тема 6. Наукові основи та практичні підходи до ланцюгів створення вартості на основі біотехнологій.

Види ресурсів біомаси, які прямо або опосередковано походять від рослин, мікроорганізмів або тварин. Технологічні рішення щодо економічної оцінки цих ресурсів, планування виробничої програми, розробки стратегії їх постачання для біоекономічної діяльності. Методи щодо обґрунтування вибору конкретного ресурсу біомаси для конкретного ланцюга продуктів на біоснові на основі оптимізації. Висвітлити характеристики біомаси, технологічні рішення для їх проектування, виробництва та представлення готової продукції на біоснові. Концепції створення ланцюгів вартості на

основі біотехнологій та їх інтеграції в ціннісних мережах. Агропродовольчі ланцюги, ланцюги біоенергетики, біоматеріалів, в основі розвитку яких лежить біомаса.

Змістовий модуль 2. Біоекономічні складові просторового розвитку

Тема 7. Природно-географічна складова економічного простору.

Природна складова економічного простору. Територія як універсальний економічний ресурс. Територіальна організація (облаштування) і екологічна безпека суспільства. Загальні принципи регіональної еколого-економічної політики. Система природного середовища і його основні підсистеми (атмосфера, гідросфера, літосфера, біосфера). Природні ресурси як основа економіки і просторових рішень. Природні обмеження соціально-економічного розвитку.

Тема 8. Просторова демографія, соціальне середовище і розселення населення.

Просторові відмінності й детермінанти демографічних процесів. Просторова організація розселення. Система розселення. Типи систем розселення і їх просторова зумовленість. Функціональні типи поселень. Місто, їх види. Село, класифікація, особливості сільського розселення. Глобальна нерівномірність розселення. Міграції населення, їх причини. Види міграцій.

Тема 9. Економіка міст і агломерацій.

Ефект масштабу: позитивні та негативні аспекти. Економічна концентрація в контексті формування економічного простору.

Технічна та суспільна інфраструктура міст. Обґрунтування вибору місця розташування підприємств у містах. Міські послуги. Економічний розвиток міст. Функціональна організація міського простору. Районне планування як основний метод виділення функціональних зон. Просторовий розвиток міст. Суспільні чинники розвитку міст. Екологічні проблеми розвитку міст. Політика сталого розвитку. Управління містами. Місто та прилеглі території. Маятникова міграція.

Тема 10. Національний і глобальний економічні простори.

Поняття про національну економіку. Структура господарства країни, основні економічні пропорції. Форми організації суспільного виробництва. Макропросторові нерівномірності розвитку. Центр - периферія як основні просторові структури. Моноцентричні і поліцентричні економічні простори. Основні тенденції світового просторового розвитку. Транскордонне співробітництво і економічний простір. Вільні економічні зони. Глобалізація та регіоналізація світового економічного простору.

Тема 11. Економіка регіонів.

Регіон як соціально-економічна територіальна система. Галузева та просторова структура регіонів. Адміністративні та функціональні регіони. Економічний розвиток регіонів України. Регіональні відмінності розвитку. Проблемні регіони. Регіональна політика. Проблеми реструктуризації регіональної економіки. Конкурентоспроможність регіонів.

Тема 12. Роль біоекономіки в розвитку енергетичного сектору.

Види біопалива. Економічна ефективність виробництва біопалива. Біомаса як джерело енергії. Проблеми використання біомаси. Відновлювані джерела енергії (ВДЕ) та їх використання. Класифікація енергетичних ресурсів.

Тема 13. Міжрегіональна торгівля, мережева економіка та ринок інформації у формуванні економічного простору.

Роль торгівлі у формуванні єдиного економічного простору. Теорії міжрегіональної торгівлі. Міжрегіональна і міжнародна торгівля: подібності та відмінності. Регіональна спеціалізація і торгівля. Міжрегіональна торгівля при немобільних факторах виробництва: теорія Хекшера – Оліна. Економія від масштабу і монополістична конкуренція. Основи мережевої економіки. Інтернет - середовище для економічної діяльності і основа електронного бізнесу. Основні способи ведення мережевого бізнесу та комунікацій в мережевій економіці. IP-транспорт. Ринок інформації. Формування цін на інформаційному ринку і їх різновиди.

Тема 14. Просторові виміри охорони довкілля.

Вплив природного середовища на соціально-економічний простір. Функціонування геоекосистем як просторових утворень. Еволюція природного середовища та її основні чинники. Форми просторового антропогенного впливу на довкілля. Екологічна ємність території. Природна спадщина і природне надбання. Території екологічних загроз, zdegradovanі та рекультивовані території. Екосистемні платежі. Система «зелених» рахунків. Концептуальні основи екологічної безпеки регіонів.

Тема 15. Управління просторовим розвитком

Політика використання простору в країні. Критерії оцінювання використання простору. Адміністративно-правові форми діяльності територіальних органів влади, суб'єктів економіки, органів державного нагляду. Вдосконалення державно-територіального устрою та створення системи територіального планування. Територіальне самоуправління. Основи місцевої економіки. Стратегії місцевого розвитку. Розроблення й впровадження регіональних проєктів розвитку. Публічно-приватне партнерство у розвитку регіональної інфраструктури. Маркетинг територій в системі регіонального розвитку. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Активізація просторового розвитку сільських територій.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку»

денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг,	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Основи теорії та методології розвитку економічного простору на основі біотехнологій						
Тема 1. Теоретико-практичні засади розвитку біоекономіки як новітньої галузі світової економіки	2	1			6	Поточне опитування
Тема 2. Основні поняття та категорії просторової економіки.	2	1			6	
Тема 3. Просторова організація економічного життя. Фактори, принципи та закономірності формування економічного простору	2	1		2	7	
Тема 4. Теорії та концепції просторової організації господарства.	2	1	1		6	
Тема 5. Теоретико-методологічні та прикладні підходи до оцінювання економічного простору.	2	1	1		6	
Тема 6. Наукові основи та практичні підходи до ланцюгів створення вартості на основі біотехнологій.	2	1			7	
Змістовий модуль 2. Біоекономічні складові просторового розвитку						
Тема 7. Природно-географічна складова економічного простору.	2	1	1		6	Поточне опитування
Тема 8. Просторова демографія, соціальне середовище і розселення населення.	2	1			7	
Тема 9. Економіка міст і агломерацій.	2	1			6	
Тема 10. Національний і глобальний економічні простори.	2	1	1	2	6	
Тема 11. Економіка регіонів.	2	1			6	
Тема 12. Роль біоекономіки в розвитку енергетичного сектору.	2	1			7	
Тема 13. Міжрегіональна торгівля, мережева економіка та ринок інформації у формуванні економічного простору.	2	1			7	
Тема 14. Просторові виміри охорони довкілля.	2	1			6	
Тема 15. Управління просторовим розвитком	2	1	1		7	
Разом	30	15	5	4	96	

заочна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Основи теорії та методології розвитку економічного простору на основі біотехнологій			
Тема 1. Теоретико-практичні засади розвитку біоекономіки як новітньої галузі світової економіки	1		9
Тема 2. Основні поняття та категорії просторової економіки.	1	1	9
Тема 3. Просторова організація економічного життя. Фактори, принципи та закономірності формування економічного простору.	1		9
Тема 4. Теорії та концепції просторової організації господарства.			9
Тема 5. Теоретико-методологічні та прикладні підходи до оцінювання економічного простору.	1	1	9
Тема 6. Наукові основи та практичні підходи до ланцюгів створення вартості на основі біотехнологій			10
Змістовий модуль 2. Біоекономічні складові просторового розвитку			
Тема 7. Природно-географічна складова економічного простору.			9
Тема 8. Просторова демографія, соціальне середовище і розселення населення.	1		9
Тема 9. Економіка міст і агломерацій.	1	1	9
Тема 10. Національний і глобальний економічні простори.	1	1	9
Тема 11. Економіка регіонів.			9
Тема 12. Роль біоекономіки в розвитку енергетичного сектору.			9
Тема 13. Міжрегіональна торгівля, мережева економіка та ринок інформації у формуванні економічного простору.	1		10
Тема 14. Просторові виміри охорони довкілля.			9
Тема 15. Управління просторовим розвитком			10
Разом	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Основи теорії та методології економічного простору

Практичне заняття №1

Тема: Теоретико-практичні засади розвитку біоекономіки як новітньої галузі світової економіки.

Мета: з'ясувати суть предмета і об'єкта науки, ознайомити студентів з особливостями становлення науки про простір і просторову організацію біоекономіки, вивчити завдання і методи просторових досліджень.

Питання для обговорення:

1. Біоекономіка та новітні тенденції її розвитку. Характеристика чинників, що зумовили розвиток біоекономіки (скорочення запасів природних ресурсів та глобалізаційні кліматичні зміни).
2. Методи просторових досліджень.
3. Науки про економічний простір: становлення і розвиток.
4. Роль біоекономіки у вирішенні проблеми зростання чисельності населення світу та забезпечення продовольчої безпеки.
5. Чинники та обмеження просторового розвитку.

Практичне заняття №2

Тема: Основні поняття та категорії просторової економіки.

Мета: з'ясувати суть економічного простору як цілісної системи, головні елементи та структуру економічного простору, його характеристики і параметри.

Питання для обговорення:

1. Економічний простір як система.
2. Просторові характеристики економіки.
3. Головні елементи та структура економічного простору.
4. Основні характеристики і параметри економічного простору.
5. Роль і значення інститутів та інституціонального середовища у формуванні економічного простору.

Практичне заняття №3

Тема: Просторова організація економічного життя. Фактори, принципи та закономірності формування економічного простору.

Мета: сформулювати поняття про просторову організацію економіки та суспільства, вивчити форми територіальної організації суспільного виробництва, закономірності, принципи та фактори формування економічного простору.

Питання для обговорення:

1. Поняття про просторову організацію економіки та суспільства.
2. Форми територіальної організації суспільного виробництва.
3. Закономірності формування економічного простору.
4. Принципи формування економічного простору.
5. Фактори формування економічного простору.

Практичне заняття №4

Тема: Теорії та концепції просторової організації господарства.

Мета: ознайомити студентів з теоріями та концепціями просторової економіки.

Питання для обговорення:

1. Структура теорій просторової економіки.
2. Класичні теорії концепції просторової економіки**.
3. Сучасна теорія просторової економіки в роботах зарубіжних економістів.
4. Розвиток теорії просторової економіки вітчизняними вченими.
5. Модель «Центр-Периферія».
6. Основи нової географії.

Практичне заняття №5

Тема: Теоретико-методологічні та прикладні підходи до оцінювання економічного простору.

Мета: навчити студентів застосовувати на практиці підходи та методи до оцінювання економічного простору.

Питання для обговорення:

1. Властивості і функції економічного простору.
2. Концептуальні засади оцінювання економічного простору.
3. Методологічні аспекти оцінки параметрів якості економічного простору.
4. Оптимізаційні моделі просторової економіки.
5. Методи просторової діагностики (оцінка та аналіз територіальної концентрації виробництва, локалізації галузей, спеціалізації).
6. Виробничо-збутове зонування.

Практичне заняття №6

Тема: Наукові основи та практичні підходи до ланцюгів створення вартості на основі біотехнологій.

Мета: навчити студентів застосовувати на практиці підходи до ланцюгів створення вартості на основі біотехнологій.

Питання для обговорення:

1. Характеристика ресурсів на біоснові (зелена біотехнологія, генна інженерія, генетично модифікована продукція)
2. Сутність та складові учасники ланцюгів цінності на біоснові
- 3 Особливості формування ланцюгів цінності на основі біотехнологій і мереж
4. Приклади ланцюгів створення вартості в біоекономіці
5. Використання ланцюгів створення цінності та вартості на основі мережевого підходу, трансферу інновацій, тощо.

Змістовий модуль 2. Структурні аспекти просторового розвитку

Практичне заняття №7

Тема: Природно-географічна складова економічного простору.

Мета: вивчити функції і вплив природної складової на просторовий розвиток.

Питання для обговорення:

1. Природна складова економічного простору.
2. Територія як універсальний економічний ресурс.
3. Територіальна організація (облаштування) і екологічна безпека суспільства.
4. Загальні принципи регіональної еколого-економічної політики.
5. Система природного середовища і його основні підсистеми (атмосфера, гідросфера, літосфера, біосфера).
6. Природні ресурси як основа економіки і просторових рішень. Природні обмеження соціально-економічного розвитку.

Практичне заняття №8

Тема: Просторова демографія, соціальне середовище і розселення населення.

Мета: вивчити функції і вплив демоекономічної складової на просторовий розвиток.

Питання для обговорення:

1. Просторові відмінності й детермінанти демографічних процесів.
2. Просторова організація розселення.
3. Система розселення.
4. Типи систем розселення і їх просторова зумовленість.
5. Функціональні типи поселень. Місто, їх види.
6. Село, класифікація, особливості сільського розселення.

7. Глобальна нерівномірність розселення.
8. Міграції населення, їх причини.
9. Види міграцій.

Практичне заняття №9

Тема Економіка міст і агломерацій:.

Мета: вивчити і зрозуміти роль міст у формуванні економічного простору.

Питання для обговорення:

1. Ефект масштабу: позитивні та негативні аспекти.
2. Економічна концентрація в контексті формування економічного простору.
3. Технічна та суспільна інфраструктура міст.
4. Обґрунтування вибору місця розташування підприємств у містах.
5. Міські послуги.
6. Економічний розвиток міст.
7. Функціональна організація міського простору.
8. Районне планування як основний метод виділення функціональних зон.
9. Просторовий розвиток міст.
10. Суспільні чинники розвитку міст.
11. Екологічні проблеми розвитку міст.
12. Політика сталого розвитку.
13. Управління містами.
14. Місто та прилеглі території.
15. Маятникова міграція.

Практичне заняття №10

Тема: Національний і глобальний економічні простори.

Мета: вивчити особливості формування і функціонування національного і глобального економічного просторів.

Питання для обговорення:

1. Поняття про національну економіку.
2. Структура господарства країни, основні економічні пропорції.
3. Макропросторові нерівномірності розвитку.
4. Центр – периферія як основні просторові структури.
5. Моноцентричні і поліцентричні економічні простори.
6. Основні тенденції світового просторового розвитку.
7. Транскордонне співробітництво і економічний простір.
8. Вільні економічні зони.
9. Глобалізація та регіоналізація світового економічного простору.

Практичне заняття №11

Тема: Економіка регіонів.

Мета: зрозуміти зміст регіону як цілісної соціально-економічної територіальної системи, вивчити його структуру, принципи класифікації і виділення, ознайомитися з відмінностями соціально-економічного розвитку регіонів України, вивчити мережу економічних районів, головні регіональні проблеми України.

Питання для обговорення:

1. Регіон як соціально-економічна територіальна система.
2. Галузева та просторова структура регіонів.
3. Класифікація регіонів.
4. Проблемні регіони.
5. Адміністративні та функціональні регіони.
6. Економічне районування як метод систематизації економічної та соціальної інформації.
7. Економічний розвиток регіонів України.

8. Регіональні відмінності розвитку.
9. Конкурентоспроможність регіонів.
10. Мережа економічних районів України.
11. Головні регіональні проблеми України.
12. Регіональна політика.
13. Проблеми реструктуризації регіональної економіки.

Практичне заняття №12

Тема: Роль біоекономіки в розвитку енергетичного сектору.

Мета: вивчити роль і значення виробництва біоенергії у просторовому розвитку.

Питання для обговорення:

1. Класифікація енергетичних ресурсів
2. Види біопалива.
3. Економічна ефективність виробництва біопалива.
4. Біомаса як джерело енергії.
5. Проблеми використання біомаси.
6. Відновлювані джерела енергії (ВДЕ) та їх використання.

Практичне заняття №13

Тема: Міжрегіональна торгівля, мережева економіка та ринок інформації у формуванні економічного простору.

Мета: вивчити роль міжрегіональної торгівлі, мережевої економіки та ринку інформації у формуванні економічного простору.

Питання для обговорення:

1. Роль торгівлі у формуванні єдиного економічного простору.
2. Теорії міжрегіональної торгівлі.
3. Міжрегіональна і міжнародна торгівля: подібності та відмінності.
4. Регіональна спеціалізація і торгівля.
5. Міжрегіональна торгівля при немобільних факторах виробництва: теорія Хекшера–Оліна.
6. Економія від масштабу і монополістична конкуренція.
7. Основи мережевої економіки.
8. Інтернет – середовище для економічної діяльності і основа електронного бізнесу.
9. Основні способи ведення мережевого бізнесу та комунікацій в мережевій економіці.
10. IP-транспорт.
11. Ринок інформації.
12. Формування цін на інформаційному ринку і їх різновиди.

Практичне заняття №14

Тема: Просторові виміри охорони довкілля..

Мета: вивчити вплив екологічних факторів на формування соціально-економічного простору.

Питання для обговорення:

1. Вплив природного середовища на соціально-економічний простір.
2. Функціонування геоєкосистем як просторових утворень.
3. Еволюція природного середовища та її основні чинники.
4. Форми просторового антропогенного впливу на довкілля.
5. Екологічна ємність території.
6. Природна спадщина і природне надбання.
7. Території екологічних загроз, zdegradovanі та рекультивовані території.
8. Екосистемні платежі.
9. Система «зелених» рахунків.
10. Концептуальні основи екологічної безпеки регіонів.

Практичне заняття №15

Тема: Управління просторовим розвитком.

Мета: ознайомити студентів з особливостями і тенденціями політики розвитку регіонів в Україні та удосконалення просторової організації суспільства.

Питання для обговорення:

1. Політика використання простору в країні.
2. Адміністративно-правові форми діяльності територіальних органів влади, суб'єктів економіки, органів державного нагляду.
3. Вдосконалення державно-територіального устрою та створення системи територіального планування.
4. Територіальне самоуправління.
5. Основи місцевої економіки.
6. Стратегії місцевого розвитку.
7. Розроблення й впровадження регіональних проектів розвитку.
8. Публічно-приватне партнерство у розвитку регіональної інфраструктури.
9. Маркетинг територій в системі регіонального розвитку.
10. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону.
11. Активізація просторового розвитку сільських територій.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку» виконуються самостійно кожним студентом на основі вільного вибору теми завдання. КППЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання КППЗ є поглиблення знань студентів у тих темах курсу, що найменш розглядаються у лекційних і практичних заняттях. При виконанні та оформленні КППЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали. Виконання КППЗ вимагає від студентів навичок опрацювання статистичних показників, вміння робити агроекологічні розрахунки, аналізувати і систематизувати використану інформацію, робити висновки та рекомендації щодо вирішення поставлених екологічних проблем. КППЗ оцінюється за 100 – бальною шкалою з наступним її переведенням у середньозважену величину в залежності від питомої ваги відповідної складової залікового кредиту.

Варіанти КППЗ з дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку»

1. Методи дослідження в просторовій економіці.
2. Відтворювальні процеси в просторовій економіці.
3. Просторова трансформація української економіки.
4. Проблеми формування соціально орієнтованої ринкової економіки в Україні.
5. Національне багатство і його структура.
6. Найважливіші міжгалузеві, галузеві і територіальні пропорції як параметри відтворювального процесу в країні.
7. Економічний зміст і особливості формування інвестиційного потенціалу регіонів України (за вибором студента).
8. Особливості української моделі розвитку економіки.
9. Роль і функції держави в регулюванні економіки.
10. Стратегічні програми розвитку економіки регіонів.
11. Поняття «Стойкість економіки регіону» та «сталий розвиток» економіки регіону.
12. СЕЗ: поняття, концепції формування.
13. Сучасні теорії розміщення виробництва.
14. Нові парадигми і концепції регіону в сучасних теоріях регіонального розвитку.
15. Проблеми інноваційного розвитку регіонів України.
16. Основні напрямки соціально-економічної політики в Україні.
17. Державне регулювання міграційних процесів в Україні.
18. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.

19. Раціональний штандорт промислового підприємства В. Лаунхардта.
20. Класифікація галузей з точки зору їх готовності до ринкових умов.
21. Класифікація галузей з точки зору їх інноваційності.
22. Вітчизняні теорії розміщення виробництва.
23. Розміщення та проблеми розвитку галузей в Україні (галузі за власним вибором студента).
24. Міжрегіональні економічні зв'язки: поняття та умови формування.
25. Теорія промислового штандорта А. Вебера.
26. Основні положення теорії економічного районування.
27. Теорія сільськогосподарського штандорта Й. Тюнена.
28. Наукові (інноваційні) парки: види і цілі створення.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика
1.	Активізація просторового розвитку сільських територій.
2.	Вдосконалення державно-територіального устрою та створення системи територіального планування.
3.	Відновлювані джерела енергії (ВДЕ) та їх використання.
4.	Види і взаємодія просторів: соціальний, інформаційний, інноваційний, фінансовий.
5.	Види міграцій.
6.	Використання ланцюгів створення цінності та вартості на основі мережевого підходу, трансферу інновацій, тощо.
7.	Виробничо-збутове зонування.
8.	Генезис теорії економічного простору.
9.	Глобалізація та регіоналізація світового економічного простору.
10.	Економічне районування як метод систематизації економічної та соціальної інформації.
11.	Економічний аспект простору та часу.
12.	Економія від масштабу і монополістична конкуренція.
13.	Екосистемні платежі та система «зелених» рахунків.
14.	Інтернет – середовище для економічної діяльності і основа електронного бізнесу.
15.	Компонентна, просторова і функціонально-управлінська структура просторової організації суспільства.
16.	Концептуальні основи екологічної безпеки регіонів.
17.	Маятникова міграція.
18.	Мережі та обладнання: водопроводи, каналізація, електроенергетика, газопроводи, теплопроводи, телекомунікації.
19.	Міжрегіональна торгівля при немобільних факторах виробництва: теорія Хекшера–Оліна.
20.	Фактори формування економічного простору.
21.	Ознаки регіонального економічного простору.
22.	Основи мережевої економіки.
23.	Основи місцевої економіки.
24.	Основні показники, які характеризують стан і динаміку економічного простору (ВВП, густота населення, природно-ресурсний потенціал, основний капітал та інвестиції, показники розміщення населення і господарства (рівномірність, диференціація, концентрація, розосередження тощо), специфіка і рівень внутрішніх і зовнішніх зв'язків, динамічність ринку товарів і послуг, населення та ін.).
25.	Основи нової географії.
26.	Основні способи ведення мережевого бізнесу та комунікацій в мережевій економіці.
27.	Особливості здійснення регіональної економічної політики в країнах Світу (за

	вибором студента).
28.	Особливості інституалізації просторового розвитку в різних країнах Світу (за вибором студента).
29.	Природна спадщина і природне надбання.
30.	Просторова локалізація елементів територіальної організації ПС.
31.	Проблеми реструктуризації регіональної економіки.
32.	Просторова проекція економічної теорії.
33.	Просторові виміри економіки.
34.	Природні ресурси як основа економіки і просторових рішень. Природні обмеження соціально-економічного розвитку.
35.	Регіон як одиниця соціально-економічного простору.
36.	Розроблення й впровадження регіональних проєктів розвитку.
37.	Роль і значення інститутів та інституціонального середовища у формуванні економічного простору.
38.	Роль інноваційної складової у формуванні територіальної організації виробництва.
39.	Роль і значення інститутів та інституціонального середовища у формуванні економічного простору.
40.	Роль науково-технічного прогресу у формуванні територіальної організації виробництва.
41.	Стратегії місцевого розвитку.
42.	Територіальне самоуправління.
43.	Територіальний підхід до визначення економічного простору.
44.	Території екологічних загроз, zdegradovanі та рекультивовані території.
45.	Форми територіальної організації суспільного виробництва.
46.	Формування цін на інформаційному ринку і їх різновиди.
47.	Чинники та обмеження просторового розвитку.

8. Тренінг з дисципліни

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття та розподіл студентів на підгрупи
2. Організаційна частина: одержання студентами завдань, визначенні правил проведення тренінгу, створення робочого настрою у колективі. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді бланків документів, таб-лиць.
3. Практична частина здійснюється шляхом виконання завдань у підгрупах з тематики питань теми тренінгу, виявлення проблемних питань.
4. Підведення підсумків. Обговорення результатів виконаних завдань, ви-ступи студентів по кожній з підгруп, обмін думками з питань, які виноси-лись на тренінг.

Тематика:

Методи діагностики регіонального розвитку

Оцінка та аналіз територіальної концентрації виробництва, локалізації галузей, спеціалізації регіонів України

Стратегічне планування просторового розвитку

Розробка рекомендацій щодо удосконалення територіальних пропорцій розвитку регіонів та впровадження регіональних проєктів розвитку.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Біоекономічні основи просторового розвитку» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)
30%	40%	30%
1. Опитування (тестування) на заняттях: 4 теми по 5 балів – мах 20 балів. 2. Письмова робота – мах 80 балів.	1. Усне опитування (тестування) на заняттях: 4 теми по 5 балів – мах 20 балів. 2. Письмова робота – мах 80 балів.	1. Підготовка КППЗ – мах 40 балів. 2. Захист КППЗ – мах 40 балів. 3. Участь у тренінгах – мах 20 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Електронний варіант лекцій	1–16
2	Тестові завдання (електронний варіант)	1–16
3	Контрольні роботи (у т.ч. електронний варіант)	1–16

Рекомендовані джерела інформації

Перелік методичних вказівок та матеріалів

1. Байдала В.В., Бутенко В.М., Талавира М.П. Біоекономіка. Навчальний посібник для здобувачів освітнього ступеня доктор філософії. К.: Наукова столиця. 2020. 293 с.
2. Бутенко В. М. Стратегічні засади та інституційне забезпечення розвитку біоекономіки в Україні: [монографія]. К., 2018. 520 с.
3. Бутенко В. М., Байдала В. В., Козирська Т. О. Фактори розвитку сонячної

електроенергетики в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №17. С.5-11.

4. Бутенко В.М. Розвиток біоенергетики в Україні. *Bioeconomics and Agrarian Business*. 2019. № 1.

5. Маланчук М., Музика Н., Хавар Ю., Гулько О. Просторовий сталий розвиток суспільства як основа соціально-економічних відносин. *Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК*. 2019. № 26. С. 11-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2019_26_4.

6. Семигуліна І. Б. Теоретичні аспекти просторового розвитку: аналіз світового досвіду формування системи управління територіями. *Бізнес Інформ*. 2021. №7. С. 6–14.

7. Сиротюк Г., Янковська К., Калєберда Т. Розвиток аграрного сектору на засадах біоекономіки. *Вісник Львівського національного аграрного університету : економіка АПК*. 2019. № 26. С. 15-19.

8. Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М., Третяк Н.А. Територіально-просторове планування: базові засади теорії, методології, практики: монографія / за заг. ред. А.М. Третяка. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 142 с.

9. Частка зеленої енергії в Україні до 2030 року має зрости до 27% – проєкт Нацплану Енергореформа. 2022. URL: <http://reform.energy/news/chastka-zelenoi-energii-v-ukraini-do-2030-roku-mae-zrosti-do-27-proekt-natsplanu-19579>.

10. Tulchynska S., Shevchuk N., Popelo O., Pohrebniak A., Kravchuk Y. Operação de parques industriais nas condições de desenvolvimento sustentável e o paradigma da economia circular. *Laplace Em Revista*. 2021. № 7(3C). P. 238-247.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація природоохоронних територій України. URL: <http://www.zapovidnyk.org/>
2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>